

CFDT sindikatua eta Mitterranden garaitzapena

Oker ez banago, idazlan hau argitaratzen denerako, hauteskundeak eginak izango dira Frantzian, eta irakurleak ba dake* lehendakariaren izena.

Oraingo nor garaile aterako den jakin ez arren, eta nahiz eta Mitterrand presidente izan ez, Ezkerrak asko baino gehiago irabazi duela esan dezakegu segurtasun osorekin. Izan ere, eskuin nekatu eta zatikatuari etsenplu ederra eman dio Ezkerrak. Bazter talde batzuk aparte, Ezker osoa batasunean agertu izan da lehen mementotik. Eta batasunean irauten du.

Ezker osoa esan dugu, eta ez ezker alderdiak bakarrik. Hala da. Ezker sindikatuak ere Mitterranden aldeko agertu dira eta. CFDT sindikatu autogestiozalea ere bai.

Gizartelari* bat baino gehiago harriturik gelditu da CFDTren baietzarekin. Sindikatu honen tradizio haustura ere salatu du norbaitek. CFDTren erabaki hau tradizioaren sakondura izan dela eta ez haustura, esan du sindikatuko idazkari nagusiak, Edmond Maire jaunak. Zeren* eta CFDTk sindikatuen apolitismoa ez baitu sekula defendatu, erdiko eta eskuineko sindikatuen antzera.* Defendatu duena, zera da, hots,* sindikatuaren eta honen lanaren independentzia. Sindikatuaren eta alderdiaren edo gobernamentuaren harreman organikoaren aurka dago, hori bai, eta CGT sindikatu komunistaren jokabidearen aurka egon ere.

Baina CFDTk ba du politika eritzirik, bai horixe. CFDT autogestiozko sozialismoaren aldeko bururkari sutsu da eta antikapitalista gogor. Eta horregatik, oraingo honetan, ezkerreko gobernamentu baten alde buru eta bihotz jokatzeko gertu* dago. Ez, noski, lehena ukatuz. Herri indarren batasuna proposatu du betidanik, antikapitalista diren politikazko eta gizartezko antolamenduekin eratutako batasuna. Ezkerraren batasuna nahi du CFDTk, baina batasun hori programa bati baino proiektu bati lotuago.

Herri indarren batasuna eskatzen du, «governamentu mailako» politikaz ez delako fidatzen. Edmond Mairek ba daki, Mitterrand agintera eramatearekin, mirakulu baten bidez edo ez direla arazo guztiak konponduko. Gerora, ere, dio berak, benetako aginteak ugazaberiaren* eskuetan iraungo du. Horregatik segituko CFDTk burrukan. Baina errazago izanen da burruka.

Baina, oraingo honetan, benetako hautakizun edo alternatiba bat ez dela eta, CFDTk ez du bazterrean gelditurik nahi izan. 68.eko maiatzak irakatsi dio Maire jaunari, gizarte mobilizazio handi bat sortzea ez dela aski.* Olde* horren arnasa, putz bilakaturik nahi ez bada, politikazko egituretan* hezur-mamitzea nahitaezko dela. Azterketa honen arabera,* bada, irtenbide bakarra politikazko hauteskunde eta gizarte mobilizazio baten bategitean datza.

Mitterranden alde agertzeko erabakia ez da barne tirandurarik* gabe hartu, egia esan. Sindikatuko ezker puntak, Charles Piaget, LIPeko mugimendu-eramailea, aurkeztu nahi zuen. Berdin PSU alderdiak. Baina hemen zatikatzea gertatu delarik, CFDTn ez. Piaget presentatzea, CFDTrentzako propaganda eta testigantza* zitekeen. Egiazko orduan eraginik gabekoa. Eta oraingo memento hau ez da testigantza agertzeko, agintea hartzekoa baizik. Boto batek lekarko garaitzapena. Eta 800.000 partaide ditu CFDTk.

«Erromerian» Erromara

Irakurleak ba daki, nik uste, «erromeria» hitza Erroma hitzetik datorrela, eta kristauak aspaldidanik Erromara egiten zituztèn pelegrinazioak adierazteko erabiltzen zela. Gaur besterik adierazten du Euskal Herrian.

Aurtengo abenduaren 25ean hasiko da Erroman Aste Saindua. Eta «kristauak» milioika bilduko dira Erromara urte horretan. «Erromes» hauk* hartzeko hotelak, hospederiak, bentak, etxeak, komentuak prestatzen ari dira. Denek saiatu nahi dute erromes moderno hauei egonaldi goxo bat ematen.

Baina, bitartean, jakin beharrekoa da, Italian eta Europa osoan Erroma dela, «txabolatari» gehien dituen hiria: bai gutxitara eta bai hiriko bizilagunen arabera.*

Oso nabarmena eta zaratatsua izan zen, martxoan txabolatari* hauek egin zutena: familia asko, Erroman hutsik dauden etxeetara sartu ziren, besterik gabe, polizia bera zalantzan* utziz. Baina, azkenik, guztiak ateratzeko erabakia hartu zuen polizia. Txabolatariak ez ziren, ordea, «beren»(!) txabolatara itzuli, elizetara baizik. San Paulo Basilikan ere horietako familia askok jarri zuten beren bizitoki berria.

San Paulo Basilikan eta hango abadetxean izan zuen bere bizitokia eta agintaritzaren artean, orain dela urtebete arte edo, Franzoni abade nagusiak. Hau ere «bota» egin zuten, eta abade jauna txabolatarien artean bizitzera joan zen. Berak ekarri ote zituen txabolatariak San Pauloko bizilagun berriok?

Dena dela, Franzoni izan zen, otsailaren* erdialdean, Erromako kristauak beren elizbarrutiaren* giza eta gizarte egoera zorrozki aztertzeke egün zutèn bileraren eragile biziñetarikoa bat. «Maitasunaren eta zuzenbidearen eskabideei buruz kristauak dituzten egitekoak»: hauxe izan zen bilera honen aztergaia. Eta datorren urtean mundu osotik etorriko diren «erromes» eta turistei Erromaren aurpegi zuzenago eta gizatiarrago* bat erakutsi nahian egin zen azterketa hori. Baina hotel handietara eta «barne girotzeko» autobusetan datozen erromesak ohartuko ote dira Erroma inguruko txaboleria horretaz?

Erromako Udalaren* kontu ofizialen arabera, 30.000 dira txabolatan bizi direnak; baina «ofizial» ez diren beste kontuen arabera, 100.000 ere ba dira. Dena dela, ez Italiako eta ez Europako beste hirik ez du horrenbestekorik. Baina, bitartean, 64.000 etxe hutsik daude hiri honetan, txabolatariarentzat garestiegiak direlako.

Azken hamar ute honetan, oso ugaritu dira Erromako bizilagunak: 600.000 inguru. Eta asmotan zirèn etxe berriak oso urri gelditu dira. Alde batetik, etxegintza pribatuak etxe garestiegiak egiten irauten du. Eta Udalak, herri langile eta pobrearentzat egiteko zituen etxeetatik, 2 % besterik ez du egin. 270.000 behar zituen egin, premiak betetzeko; 4.500 baino ez ditu egin, ordea.

Hau guztiau agertu zaie Erromako kristauak, beren kontzientziaren azterketarako, eta beren Urte Sainduko konbertsiorako. Baina hau denau ez ote zaie, Erromara «erromerian» etorriko diren «erromesei» izkutatuko?*

Indar iturri berri bat Akitanian?

Petrolioaren prezioa neurritz goiti* goratuz geroztik —eta hori petrolio konpainia multinazionalen abantailetan* (herrien artean izan den eskandalurik haundiena)—, Estatu industrializatuen oro* iker eta mia* ari dira, indar iturri berri batzu*

hatzeman* beharrez,* ekarprezioa* eta salprezioa petrolioarena baino merkeago ukateko* esperantzarekin.

Indar iturri edo energia berri horietarik bat da nuklear indarra. Frantziako eta Espainiako gobernuek geroko indar iturri nagusi bezala hautatu dute, eta, ondorioz, Hego Euskal Herrian egin beharrak dituzte, orotara,* zazpi nukleartegi. Jandanik* errana* dugu, nuklear indarra jakintsunek ez dutela aski* barnatik* ezagutzen eta aski meneratzen,* eta, ondorioz, indar horrek uste baino arrisku haundiagoak ekar diezazkiela lurrari, urari, aireari eta bide berez bizidun guztiei, sortzen duen irradiantza edo radioaktibitatearen gatik.

Beste indar iturri bat, oraingoz zenbait lekutan guti edo aski baliatu* dena, ekindarra da, edo eguzki indarra. Eguzkiaren beroak bateria edo pila batzu kargatzen ditu, eta hauek eguzkiaren berotasuna elektrikindar bihurtzen.

Beste indar iturri bat oraino, gas berezi batena, hidrogenoarena. Jakintsunek honetan finkatzen dute beren esperantzarik espantagarriena,* zeren eta honek jalgitzen duen indarra ixila baita eta ezinago garbia.

Ba da beste indar iturri, orainokoa* guti ezagutua eta baliatua dena, baina gorago izendatu horik* denok baino lehenago eta gehiago beharbada baliatua izanen dena. Indar iturri berri hori, geotermia edo lurberogintza da. Lurraren ikertzailak edo lurginek* aspaldian dakitena da, lurraren barnea, barnago eta beroago dela. Eta beraz asmatzen* dute, lurpetik petrolio edo gasa biltzen duten bezala, lurpeko urberoa ere biltzea eta gisa* berean baliatzea, etxeen berotzeko.

Eta beharbada, Akitaniako eskualdean,* luzagabe ezagutu da indar iturri berri hori. Hala jakin erazi du Vanderbergue jaunak, Tolosako* Unibertsitatean urgintza edo hidrologi irakasle denak, berrikitan* Tarbes-en eman duen mintzaldi batean.

Haren arabera,* Akitaniak ba du hamazazpi mila kilometro karratuko lurreremu* bat, mila metroz petik guztiz beroa dena. Lurreremu hori hiri hauek mugatzen dute: Paue,* Tarbes, Tolosa, Albi eta Foix.

Mila metro barnatan, lurraren berotasuna hogeita hamar gradutakoa omen da. Eta hiru mila bostehun metro barnatan, berriz, ehun gradutakoa!

Lurberotasuna baliatuz, kilowatio bat jalgi* omen daiteke, fuelaren edo ikatzaren bitartez baino hogeita aldiz merkeago! Beraz, lurpeko urbero hori laster baliatzeko asmutan dabilta. Eta oraingoz Blagnac-en lanari lotuak dira: lurpeko urberoa, bildu eta barne berotzeko baliatzen hasiak dira. Esperientzia horretatik, uste duten bezain ondorio onak jalgitzen bazaizkie, indar iturri berri horren baliatzea hedatu* gogo* dute ahal duten bezainbat.

Baina bistan da, hor ere konkurrentziaren* jokoak bizi bizia izanen dela; eta berogaien aldatzea ez da, beharbada, urgin* asmatzailak uste duten bezain aise* eta laster egingen. Dena den, geroak erranen.

Txinaren teknik aurrerakuntza

Txinako Gobernuak teknikaren aurrerakuntza bultzatu nahi du, eta horretarako giroa sortzen ari da, batez ere Unibersitatean, ikertzaileen* artean aurkikunde* tekniko eta zientifikoak lortzeko taldeak antolatuz.

Txina osoan hasiak dira ikertzapenok, eta orain arte lortutako aurkikundeen zerrenda ikasle eta irakasleen artean zabaldu da, eredu* bultzagarri bezala. Pekin inguruan dagoen Tsinghua Unibertsitatean 366 aurkikunde erdietsi* omen dituzte, eta hauetatik 289 praktikara eraman lantegietan.

Zaila da aurkikunde hauen egiazko balioa ezagutzea, noraino heltzen den propaganda eta noraino egia. Adibidez, Canton-go

Merkatal* Azokara* joan diren mendebaldeko* entrepresa gizonak ez dute aurrerakuntza hori konfirmatu ahal izan, eta, haien eritziz, Txina oraino atzeratua dago industri* teknikan. Medikuntzan, berriz, Hong Kong bisitatu dutenek diotenez, aurrerapen haundia egin da.

Bestalde, Txinako Gobernuak jaiotzen kontrola ezarri du. Aurtengoz, jaiotzen muga 1 % izanen da. Beraz, Txinan aurtengoz, gehien gehienez, 7 milioi haur inguru jaioko dira. Neurri honekin Gobernuak ixtitu* nahi du gosea eta pobretasuna.

Europako Parlamentua

Gaur egun Europako Parlamentuak 198 postu ditu, honela bananduak: Alemania, Britainia Nagusia, Frantzia eta Italiak 36na postu. Belgika eta Holandak 14na. Dinamarka eta Irlandak 10na, eta Luxemburgok 6.

Alderdi politikoei bagazozkie, honela banatzen dira: Kristau Demokratek 52 postu, Sozialistek 51, Liberalek 24, Kontserbadorek 20, Demokrata Aurrerazalek 17, Komunistek 13, alderdi ttikietakoek eta lotura politiko gabekoek 21.

Idazleak:

Paulo AGIRREBALTZATEGI
Xabier GERENO
Gehexan LANTZIRI
Joan Mari TORREALDAI

dezakegu, daikegu
diezazkie, deiskioez
dio, deutso

zaie, jake
zaizkie, jakez
zitekeen, eitekean

BIZKAIKO AURREZKI KUTXA

Erakunde honek, Bilbon eta Probintzia osoan, gizarte premia guztietarako laguntzarik zabalena ematen dihardu, eta osakuntza arloan laguntasunik jatorrena.

Zeure dirua gordetzeko:

Caja de Ahorros Vizcaina

Bulego nagusia:

Plaza de España, Bilbo
Tel. 243600 - 211290

Hiriburuan 17 agentzia

Probintziako herri nagusietan
75 ordezkari

Madriko agentzia:
I.C.C.A. Alcalá, 27
Tel. 2214995